

Økonomiske perspektiver

Tale av sentralbanksjef Ida Wolden Bache
til Norges Banks representantskap
og inviterte gjester

Torsdag 12. februar 2026

Økonomiske perspektiver 2026

Jeg synes den norske tusenlappen er verdens vakreste seddel. Hovedmotivet er en bølge på åpent hav – og det blåser storm. Nå er tusenlappen selv i hardt vær.

Det er den ikke alene om.

Som Canadas statsminister Mark Carney sa det for noen uker siden, lever vi nå i en verden der *de mektigste statene forfølger sine interesser, der økonomisk integrasjon brukes som et pressmiddel, og der de som ikke sitter ved bordet, står på menyen*.¹

Samtidig står vi på terskelen til en tid hvor kunstig intelligens kan endre verden på måter vi ennå ikke kan forestille oss.

Det er en dobbelthet i dette.² Det er mange grunner til bekymring. Men det er også noen grunner til å være håpefull. Som at teknologiske fremskritt kan gjøre oss i stand til å finne løsninger på problemer som til nå har virket utenfor vår rekkevidde å løse. For eksempel å løse klima-utfordringene eller kurere sykdommer som i dag er uhelbredelige.

Spørsmålet er hvordan vi møter denne dobbeltheten – en verden der både mulighetene og farene synes større enn før. Mer enn noen gang trenger vi samfunnsinstitusjoner som fremmer stabilitet og forutsigbarhet. Men å sitte stille er ikke et alternativ. Det er avgjørende å fornye institusjonene slik at de er tilpasset den verden vi lever i. Det gjelder også Norges Bank og våre samfunnsoppdrag.

1 [Davos 2026: Special address by Mark Carney, PM of Canada | World Economic Forum](#)

2 Storbritannias tidligere utenriksminister bruker ordene «Danger and excitement» om tiden vi lever i. [Hague speaks on global security | Oxford Alumni](#)

Den økonomiske oppgangen fortsatte tross økt toll

Da jeg sto her i fjor, advarte jeg om at en omfattende handelskonflikt kunne ramme verdensøkonomien hardt. Siden da har amerikanske tollsatser blitt hevet til et nivå vi sist så i mellomkrigstiden. Men det økonomiske tilbakeslaget har uteblitt. Det er det flere grunner til.

For det første var ikke tolløkningene like store som de kunne se ut til på papiret. Det skyldes både ulike unntak og at bedriftene i noen grad klarte å manøvrere seg rundt tollsatsene.³

Dessuten var det få land som svarte på de amerikanske tolløkningene med å øke sine egne tollsatser. Det var bare mellom USA og Kina at det gir mening å snakke om en handelskrig – og etter noen uker med svært høye tollsatser før sommeren i fjor ble landene enige om å ta et steg tilbake.

Kinas eksport vokste faktisk raskere i fjor enn året før. Lavere eksport til USA ble mer enn oppveid av økt salg til andre land.

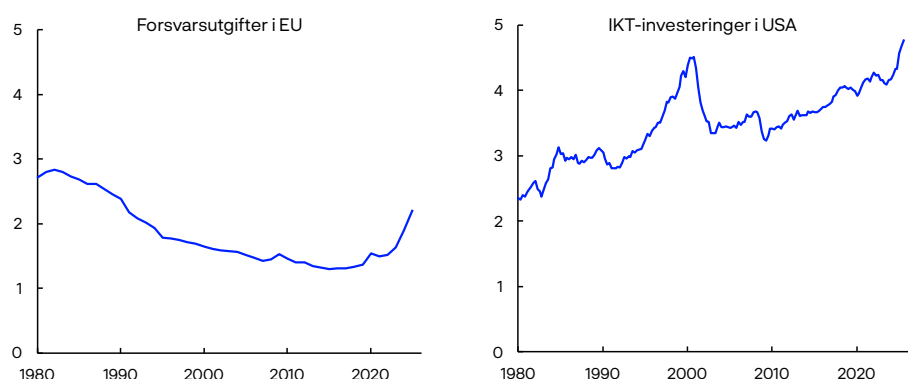
Det har også norske eksportbedrifter fått merke. Flere av bedriftene vi snakket med gjennom høsten i fjor, trakk frem den økte konkurransen fra kinesiske bedrifter. Hovedinntrykket fra samtaler er likevel at de amerikanske tolløkningene og handelsuroen har hatt liten betydning for aktiviteten så langt.

Samtidig bidro også andre forhold til at veksten holdt seg oppe, se figur 1.

I mange europeiske land har aktiviteten blitt løftet av økte forsvarsutgifter. Og i USA har kunstig intelligens vært en viktig motor for den

Figur 1 Flere forhold har veid opp for handelsuroen

Prosent av BNP

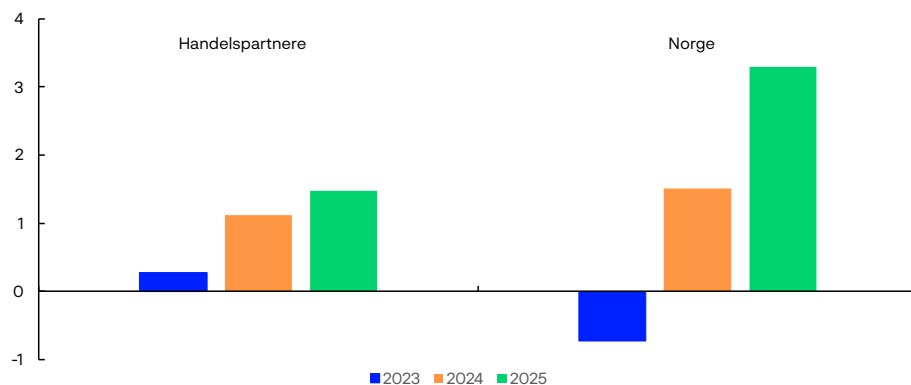


Kilder: Bureau of Economic Analysis, NATO, US Census Bureau og Verdensbanken

3 Se for eksempel Gopinath, G. og B. Neiman (2026) «[The Incidence of Tariffs: Rates and Reality](#)», NBER Working Paper 34620 og Higgins, M. og T. Klitgaard (2025) «[A Country-Specific View of Tariffs](#)». *Liberty Street Economics*, Federal Reserve Bank of New York.

Figur 2 Flere forhold har veid opp for handelsuroen

Husholdningenes forbruk. Årsvekst. Prosent



Kilder: FocusEconomics og Statistisk sentralbyrå

økonomiske veksten. Investeringene i programvare, IT-utstyr og data-sentre har skutt i været. I tillegg har optimismen rundt kunstig intelligens løftet aksjemarkedene, og noen av aksjegevinstene har blitt brukt til konsum.

Veksten i husholdningenes forbruk har tiltatt både ute og hjemme, se figur 2. Oppgangen har vært sterkest i Norge, og gjenspeiler at husholdningene igjen har fått bedre råd. De siste to årene har lønningene steget mer enn prisene, og flere har kommet i jobb. Og i fjor bidro også rentekuttene til at det ble noe lettere å betjene gjeld.

Vi tegner heller ikke et dystert bilde fremover. Vi ser for oss at den moderate oppgangen i økonomien fortsetter, og at kjøpekraften til husholdningene stiger videre.

Betyr det at vi nå kan puste lettet ut? Det ville vel overraske dere om jeg svarte et ubetinget ja på det spørsmålet.

Det er ikke vanskelig å se for seg scenarioer der verdensøkonomien rammes hardere enn det vi har sett det siste året. Når bedriftene ikke vet hvilke regler, rammevilkår og markeder de står overfor i morgen, kan investeringer bli utsatt eller flyttet. Og usikkerheten handler om mer enn toll. Dersom tilliten til viktige institusjoner i det internasjonale finansielle systemet skulle svikte, eller det oppstår tvil om hvorvidt store låntakere vil betjene gjelden sin, kan konsekvensene bli store.

Men der er vi ikke nå. Og det er også andre krefter i spill. Mye handler om utviklingen av kunstig intelligens.

Et teknologisk epokeskifte

Fysiker Inga Strømke har sagt det slik: *Dette kan gå til helvete. Og det kan gå skikkelig bra.*⁴

På skyggesiden ser vi våpensystemer med økende grad av autonomi, mer målrettede cyberangrep og stadig mer troverdig desinformasjon.

På den andre siden kan kunstig intelligens løse mange arbeidsoppgaver raskere og bedre og gi støtte til nye ideer og nye løsninger. Vi ser at KI gjør leger i stand til å stille raskere og mer presise diagnoser og gir forskningen et løft i jakten på nye behandlinger og medisiner. Vi hører også om at kunstig intelligens kan fremskynde utviklingen av fusjonsenergi – en teknologi som, dersom den lykkes, kan gi tilgang til store mengder ren kraft.

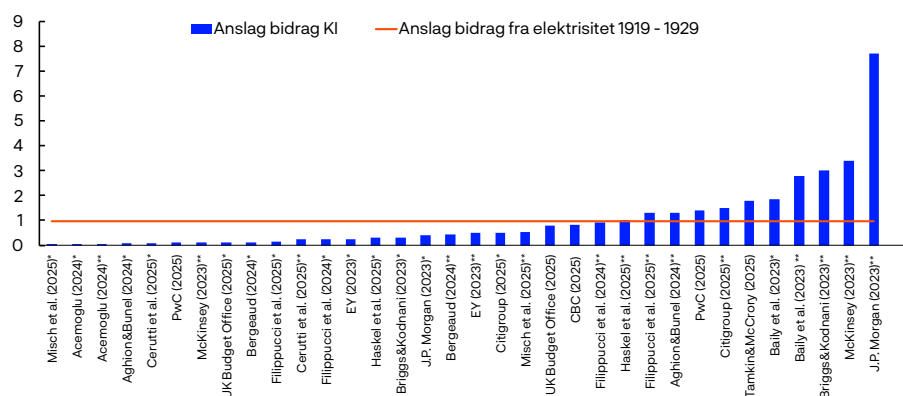
Hvor store produktivetsgevinster KI vil gi, og hvor raskt de vil komme, er beheftet med stor usikkerhet. Ulike forskere og analysemiljøer har ulike svar. Noen påpeker at på kort sikt kan produktiviteten snarere gå ned enn opp.

Figur 3 viser ulike anslag på hvor mye kunstig intelligens kan løfte den årlige produktivetsveksten i årene fremover. Anslagene spriker: fra nær null til i underkant av åtte prosentenheter.⁵

Så kan man spørre seg om dette er mye eller lite. Til sammenlikning er det anslått at innfasingen av elektrisiteten løftet produktivetsveksten i USA med om lag 1 prosentenheter årlig i perioden 1919–1929.⁶

Figur 3 Studier gir ulike anslag på produktivetsgevinstene av KI

Bidrag til årlig produktivetsvekst i årene fremover. Prosentenheter



Kilder: Se nærmere referanser i publisert tallsett. *) Høyeste anslag, **) laveste anslag

4 Se [Forskning.no](https://forskning.no)

5 Anslagene er ikke direkte sammenlignbare – de gjelder ulike land og produktivetsmål og bygger på ulike forutsetninger om spredning og indirekte effekter, men de spenner ut et stort mulighetsrom.

6 Se Crafts, N. (2002) «[The Solow Productivity Paradox in Historical Perspective](#)». *Discussion papers*, 3142. The Centre for Economic Policy Research (CEPR).

Vi har ikke så mange anslag for Norge å støtte oss på. Men ifølge en analyse fra Det internasjonale pengefondet har Norge et bedre utgangspunkt for å kunne høste produktivetsgevinster fra KI enn mange andre land.⁷ Vi har mange tjenestenæringer og kunnskapsjobber der kunstig intelligens kan tas i bruk. Og vi har et høyt lønnsnivå som gir insentiver til å investere i ny teknologi.

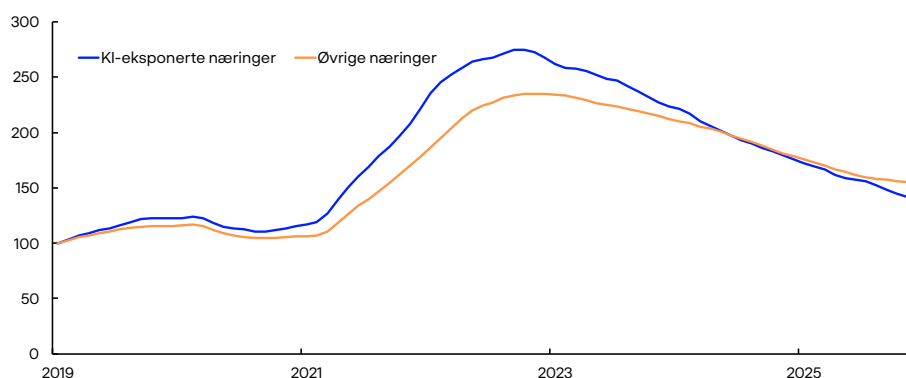
Motstykket til produktivetsgevinstene er at kunstig intelligens vil kunne føre til store omveltninger i arbeidslivet. Det handler ikke bare om at jobber kan forsvinne, men like gjerne om at arbeidsoppgaver kan endres og at nye oppgaver kan komme til.

Mange studenter er bekymret for hva slags arbeidsmarked som møter dem. Figur 4 viser utviklingen i stillingsutlysninger rettet mot nyutdannede i Norge. Vi ser at i alle næringer økte utlysningene i kjølvannet av pandemien. Siden har antallet utlysninger falt, i takt med at økonomien har kjølt seg ned. Nedgangen har vært størst i de næringene hvor vi kunne vente at KI først vil påvirke behovet for arbeidskraft, som bank og finans og IKT. Utviklingen reflekterer nok langt på vei konjunktorene. Men vi kan ikke utelukke at kunstig intelligens begynner å påvirke inngangen til enkelte jobber, slik vi ser tegn til i noen land.⁸

Så langt er det ingen tydelige spor av kunstig intelligens i de brede arbeidsmarkedstallene, verken i Norge eller internasjonalt. For de fleste bedriftene vi snakker med, har KI ennå ikke endret bemanningsbehovet i den ene eller andre retningen. Den tydeligste tilbakemeldingen er snarere at teknologien gir behov for ny kompetanse.⁹

Figur 4 Ser vi spor av KI i jobbannonsene?

Antall stillingsutlysninger rettet mot nyutdannede. Indeks. Januar 2019 = 100



Kilde: Finn.no

7 Se Misch, F., B. Park, C. Pizzinelli og G. Sher, (2025) «[AI and Productivity in Europe](#)». *IMF Working papers*, 2025/067. International Monetary Fund.

8 Se Y. Liu, H. Wang, og S. Yu (2025) «[Labor Demand in the Age of Generative AI: Early Evidence from the U.S. Job Posting Data](#)». *World Bank Policy Research Working Paper*, og G. Henseke, R. Davies, A. Felstead, D. Gallie, F. Green og Y. Zhou (2025) «[How Exposed Are UK Jobs to Generative AI? Developing and Applying a Novel Task-Based Index](#)». ArXiv, Cornell University.

9 Se [Regionalt nettverk](#), 4/2025, Norges Bank.

Og nå er det kanskje noen av dere som lurer på hvordan kunstig intelligens vil påvirke renten. Svaret er at det er for tidlig å si.

Dersom KI løfter produktiviteten internasjonalt, vil vekstmulighetene øke og investeringslysten kunne ta seg opp. Da kan også rentenivået over tid bli høyere enn det ellers ville vært, både globalt og her hjemme.¹⁰

På kort sikt vil økt produktivitet kunne redusere produksjonskostnadene og dempe prisveksten. Det trekker i retning av lavere styringsrenter. Men hvis forventninger om høyere inntjening og lønnsvekst løfter investeringer og forbruk uten at tilbudssiden klarer å henge med, kan både lønns- og prisveksten tilta. Da kan styringsrentene øke – også på kort sikt.¹¹

Så langt har jeg snakket mest om hva kunstig intelligens *kan* bety for produktiviteten. Men produktivitetsgevinstene kommer ikke av seg selv.

Noen viser til at KI har skapt et teknologisk overheng: mulighetene ligger der, men vi evner ennå ikke fullt ut å dra nytte av dem. Skal vi høste gevinstene av kunstig intelligens, må vi gjøre mer enn å installere nye verktøy. Det vil kreve store investeringer, data, kompetanse og nye arbeidsmåter. Og ikke minst trenger vi gode institusjoner.

Som nobelprisvinner i økonomi Philippe Aghion¹² har påpekt: *Teknologien er revolusjonerende. Det avgjørende spørsmålet er om institusjonene våre klarer å omstille seg raskt nok til at vi klarer å hente ut gevinstene.*¹³ Og jeg vil legge til; raskt nok til at vi unngår de verst tenkelige utfallene og unngår at gevinstene kun tilfaller de få.¹⁴

Erfaringene fra tidligere teknologiskifter er at de største produktivets-gevinstene kommer når flere krefter trekker i samme retning. Produktivitetsløftet under IKT-bølgen på 1990-tallet fikk drahjelp av økt globalisering og et sterkere regelbasert internasjonalt samarbeid. Det er til ettertanke.

10 Se Lukasz Rachel (2025) «[What next for r*? A Capital Market Equilibrium Perspective on the Natural Rate of Interest](#)». *Brookings Papers on Economic Activity*, September 2025.

11 KI kan påvirke styringsrentene også gjennom andre kanaler. Krav til sikkerhet, beredskap og kontroll kan øke kostnadene i bedriftene. Og veksten i datasentre og behovet for datakraft bidrar allerede til press i energimarkedene enkelte steder og kan over tid løfte energiprisene. Men i hvilken retning KI samlet sett trekker renten fremover er usikkert.

12 Philippe Aghion var én av tre som vant Sveriges riksbanks pris i økonomisk vitenskap, ofte omtalt som Nobelprisen i økonomi, i 2025.

13 [Will Our Institutions Keep Up With AI? | INSEAD Knowledge](#)

14 For en nærmere diskusjon av institusjoners betydning for økonomisk vekst, se for eksempel Acemoglu, D., S. Johnson og J. Robinson (2005) «[Institutions as a Fundamental Cause of Long-Run Growth](#)». I: Aghion, P. og S. N. Durlauf Red. *Handbook of Economic Growth*, Vol. 1, side 385–472. Elsevier.

Endringer i rammene for Statens pensjonsfond utland

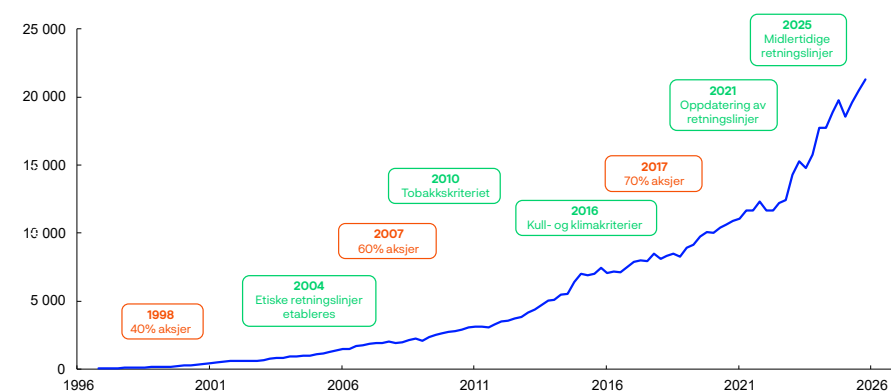
Globaliseringen og de multilaterale institusjonene sto sterkt da daværende finansminister Sigbjørn Johnsen i 1996 gjorde det første innskuddet i Statens pensjonsfond utland (SPU). Tretti år senere har to milliarder blitt til 20 000 milliarder kroner, se figur 5.

Rammeverket for forvaltningen av fondet er utviklet over tid. De etiske retningslinjene ble etablert i 2004 og har senere blitt justert flere ganger, hver gang med forankring i Stortinget. Rammeverket har mange gode sider, men innebærer også noen dilemmaer. Vi ser i økende grad et gap mellom forventningene ute og hjemme til hva det vil si å være en ansvarlig eier. Dette kom tydelig til uttrykk i sommer. Israels okkupasjon av palestinske områder og krigføringen i Gaza skapte debatt om fondets investeringer. Her hjemme var flere kritiske til at Norges Bank ikke solgte seg ut av flere selskaper. Vi har tatt kritikken på alvor. Samtidig vakte utelukkelsen av et stort amerikansk selskap reaksjoner, blant annet fra flere amerikanske politikere. I den verden vi lever i nå vil det kunne være sider ved forvaltningen som styrker tilliten til fondet her hjemme, men som samtidig kan svekke fondets posisjon og investeringsmuligheter ute. Det må vi våge å snakke om.

Vi har god tradisjon for at endringer i rammeverket for fondet skjer etter grundige vurderinger. Det har vært en styrke. Det er også en styrke at politiske myndigheter reagerer raskt når omstendighetene krever det. I november satte regjeringen ned et utvalg som skal vurdere det etiske rammeverket. Spørsmålene utvalget skal besvare, er krevende, men viktige. Uansett løsning må rammeverket være tydelig på hvem som har ansvar for hva og bygge på realistiske ambisjoner for den ansvarlige forvaltningen. Og rammeverket må legge til rette for at fondet fortsatt kan oppfylle sitt formål: høy finansiell avkastning som kan komme fremtidige generasjoner til gode.

Figur 5 Rammeverket for forvaltningen er utviklet over tid

Statens pensjonsfond utland. Markedsverdi. Mrd. kroner



Kilde: Norges Bank

Norges Bank forvalter fondet med dette formålet for øye. Men de beslutningene som har mest å si for fondets avkastning og risiko over tid, er det politiske myndigheter som tar. Aller viktigst er beslutningen om hvor stor andel av fondet som skal plasseres i aksjer. Sist gang aksjeandelen ble justert, var i 2017, da Stortinget sluttet seg til å heve den til 70 prosent. Det er også besluttet at aksjeinvesteringene skal spres bredt på tvers av markeder og selskaper. Størrelsen på investeringen i et selskap skal grovt sett gjenspeile markedsverdien til selskapet.

Strategien har gitt god avkastning de siste årene. Den samlede avkastningen på fondets aksjeinvesteringer de siste tre årene er over 70 prosent. Samtidig er en konsekvens av strategien at de store amerikanske teknologiselskapene nå utgjør en betydelig del av fondets investeringer, etter at optimisme knyttet til kunstig intelligens har løftet aksjekursene til høye nivåer.

To ting følger av dette. Det første er at vi, som alltid, må være forberedt på at fondet kan falle mye i verdi. Det andre er at en strategi basert på brede aksjeindekser og markedsvekter ikke forhindrer at eksponeringen knyttet til enkelte land, sektorer eller selskaper blir høy. Det er nødvendig å tenke gjennom hvilken risiko dette kan utgjøre for et fond som vårt og hvordan den bør håndteres. Her er det ingen enkle svar. Ekspertrådet for fondet anbefalte nylig et opplegg for regelmessige og systematiske gjennomganger av investeringsstrategien. Rådet anbefaler at arbeidet begynner nå. Det er en anbefaling jeg slutter meg til.

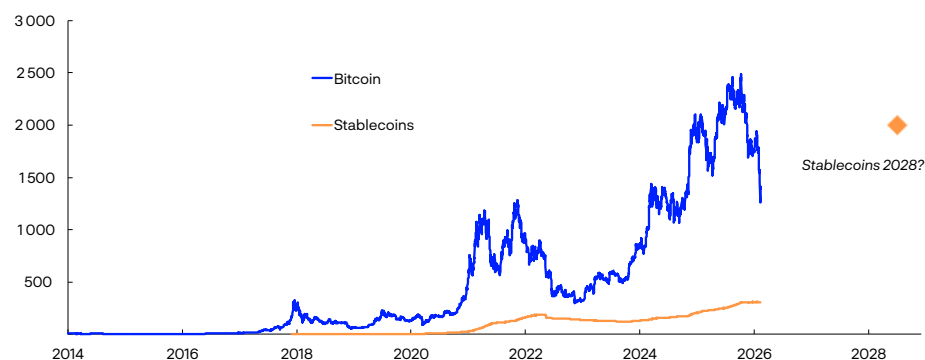
Nye former for penger

Den geopolitiske utviklingen og de raske teknologiske endringene påvirker også pengesystemet, se figur 6.

Satoshi Nakamoto lanserte Bitcoin i 2008. I et kort notat presenterte han, hun, hen eller de – ingen vet sikkert – et betalingssystem basert på kryptografi. Betalingssystemet var en såkalt blokkjede, og bitcoin var pengeenheten i systemet. Der kan to parter betale hverandre digitalt på

Figur 6 Blokkjedepenger vokser frem

Markedsverdi. Mrd. USD



Kilder: DefiLlama, CoinGecko og US Treasury BAC

en sikker måte, uten å måtte sette sin lit til en bank eller annen tredjepart. Den store nyvinningen var at tillit kunne oppnås med teknologi alene.

I ettertid har det vist seg at bitcoin ikke fungerer særlig godt som det betalingsmiddelet det var ment å være. I stedet har det blitt et investeringsobjekt for folk som er villige til å ta stor risiko, eller som er skeptiske til etablerte institusjoner og vil plassere sine midler i noe annet enn dollar eller andre nasjonale valutaer. Bitcoin har blitt etterfulgt av titusener av andre kryptovalutaer, men ingen har fått noen rolle som betalingsmiddel.

I 2014 dukket det opp kryptoeiendeler som så ut som monetære kinderegg: Stablecoins. De var basert på blokkjedeteknologi, var sikret med andre eiendeler og hadde stabil verdi. Stablecoins har blitt en snakkis blant mange med interesse for økonomi, og Financial Times kåret det til et av årets ord i fjor.¹⁵

Utstederne av stablecoins holder en reserve av bankinnskudd og verdipapirer som skal sikre at stablecoins hele tiden har samme verdi som vanlige penger. Det gjør stablecoins bedre egnet til betaling enn kryptovalutaer som bitcoin. Omfanget er ikke stort i dag, men noen anslår at mengden av stablecoins vil mangedobles de nærmeste årene.

Men hva betyr de egentlig for oss? Foreløpig er svaret: ikke så mye.

Stablecoins har til nå blitt brukt mest til kjøp og salg av bitcoin og andre kryptovalutaer. De brukes også litt til å sende penger over landegrenser, men nesten ikke til å kjøpe vanlige varer og tjenester. At stablecoins stort sett bare finnes i dollar, gjør dem uansett upraktiske for oss i Norge å betale med.

Stablecoins er heller ikke helt «stable» i praksis. Verdien mot dollar varierer normalt litt. Det har også vært episoder med mer alvorlige brudd på løftet om fast verdi. Utstederne har ingen sentralbank i ryggen, og lenge manglet også regulering.

De tradisjonelle pengene gjør en langt bedre jobb som betalingsmiddel. Våre kroner kan brukes nesten overalt, om enn ikke på blokkjeder. En tusenlapp er verdt nøyaktig det samme som tusen kroner på konto i en bank. Tusen kroner på konto i Handelsbanken er like mye verdt som tusen kroner i Sparebanken Norge. Samtidig beveger kronene seg raskt og sømløst mellom banker når vi betaler.

Vi tar det som en selvfølge at pengene våre virker slik. Men det har ikke blitt sånn av seg selv. Det er et resultat av lover, regler og institusjoner etablert for å sikre pengevesenet. Bankene kan skape penger og utføre betalinger. Til gjengjeld må de oppfylle strenge regulatoriske krav. Tilliten til bankinnskudd som penger støttes også av en innskuddsgaranti.

¹⁵ Stablecoins har nylig fått et norsk navn som blant annet Finanstilsynet har tatt i bruk: tilknyttede kryptoeiendeler.

Norges Bank er navet i systemet. Som bankenes bank sørger vi for at alle kroner er like.

Selv om vi har gode penger, kan det ikke utelukkes at stablecoins eller lignende pengeformer kan bli viktigere fremover. Blokkjedene kan utvikle seg til å bli markedsplass for flere slags eiendeler, som aksjer, obligasjoner og eiendom, eller betaling med stablecoins kan bli så effektivt at de også tas i bruk i de mer tradisjonelle delene av økonomien.

Hvis nye pengeformer brer ytterligere om seg, må vi vurdere hvordan reguleringen bør tilpasses det nye terrenget. Og vi må vurdere om vi trenger offentlige penger på blokkjeder, i form av digitale sentralbankpenger. I Norges Bank har vi konkludert med at vi ikke trenger slike penger nå, men at det kan endre seg i fremtiden. Bankene må også tenke gjennom hvordan de skal unngå å havne bakpå.

Nye penger handler ikke bare om teknologi, men også geopolitikk. Den europeiske sentralbanken arbeider for å innføre en digital euro – digitale sentralbankpenger som er tilgjengelige for allmennheten. Formålet er blant annet å styrke beredskapen og gjøre betalingssystemet mindre avhengig av ikke-europeiske selskaper.

Vår pengeenhet – kronen – feiret 150-årsjubileum i fjor.¹⁶ For 150 år siden var mange av kronene kontanter. Nå er nesten alle kronene bankinnskudd. Norges Bank vil arbeide for at det også fremover skal være attraktivt og trygt for folk og bedrifter å bruke kronen. Hvis den ikke brukes, blir heller ikke renten på kroner viktig for noen, og da vil vi miste muligheten til å sørge for prisstabilitet.

Pengepolitikken gir ankerfeste

På tusenlappen er det ikke bare bølger, men også en ankerkjetting. Pengepolitikkenes hovedoppgave er nettopp å gi økonomien et nominelt anker. I år er det 25 år siden vi fikk et inflasjonsmål for pengepolitikken. Siden 2018 har målet – ankeret – vært 2 prosent inflasjon.

Finansdepartementet skal nå evaluere mandatet for pengepolitikken. Det synes jeg er fornuftig. Etter min vurdering har en fleksibel inflasjonsstyring fungert bra. Og her jeg står i dag, kan jeg ikke se for meg et bedre alternativ. Det utelukker ikke at det kan være rom for noen justeringer, eller at vi i fremtiden vil se behov for større endringer.

Mandatet sier at vi skal sørge for lav og stabil prisvekst samtidig som vi skal bidra til at flest mulig har en jobb og til en stabil økonomisk utvikling. Noen har tatt til orde for at pengepolitikken også bør ivareta andre hensyn – som inntekts- og formuesfordeling eller klima. Det vil jeg advare mot. Ikke fordi dette ikke er viktige hensyn, men fordi det er oppgaver pengepolitikken er dårlig egnet til å løse. På disse områdene har andre

16 Stortinget vedtok i 1875 at kroner og øre skulle erstatte de gamle enhetene speciedaler og skilling med virkning fra 1877. Derfor kunne vi i fjor markere 150-årsjubileet for kronen, mens 1000-lappen vil fylle 150 år først neste år – gitt at den fortsatt eksisterer.

del av den økonomiske politikken virkemidler som er langt mer treffsikre. Dersom pengepolitikken får for mange hensyn å ivareta, blir den dessuten vanskelig å etterprøve. Uavhengigheten vi har fått i rentesettingen gjør det særlig viktig at de folkevalgte kan kontrollere at vi gjør den jobben vi er satt til.

Det er Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet som har jobben med å fastsette renten. Siden komiteen ble etablert i 2020 har rentebeslutningene vært enstemmige.

Noen vil lure på hvordan det kan ha seg at fem personer alltid har landet på samme konklusjon – i en periode der pandemi, kostnadssjokk og geopolitiske omveltninger har gitt uvanlig stor usikkerhet.

Det ville vært oppsiktsvekkende om medlemmene alltid kom inn i møtene med identiske vurderinger. Og det gjør vi heller ikke. Men vi stiller på møtene med et utgangspunkt om å bli enige. Og så lytter vi til hverandres vurderinger og argumenter.

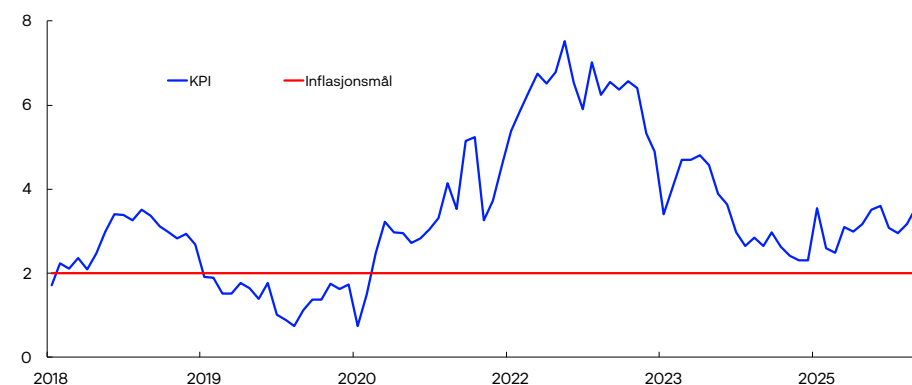
Vi har utviklet kommunikasjonen over tid. Så langt har vi ikke publisert referater fra møtene våre, slik mange andre sentralbanker gjør. Nå mener vi tiden er inne for å åpne litt mer opp om diskusjonene som leder frem til rentebeslutningene. I løpet av året vil vi begynne å publisere et sammendrag av komiteens diskusjoner. Målet er å få frem flere nyanser og detaljer enn i dag, men uten å navngi hvem som sier hva. Vi mener det vil legge til rette for at vi fortsatt kan ha grundige og åpne diskusjoner der vi lytter til hverandre og forsøker å finne frem til enighet.

Etter at prisveksten skjøt fart i kjølvannet av pandemien, hevet komiteen renten mye og raskt. Prisveksten har kommet mye ned fra toppen, og i fjor begynte vi å lette litt på bremsen. Siden september i fjor har styringsrenten vært 4 prosent.

Når vi ikke har redusert renten like mye som i landene rundt oss, er det fordi prisveksten fortsatt er for høy. Holder vi energipriser utenom, har prisveksten ligget nær 3 prosent siden høsten 2024, se figur 7.

Figur 7 Prisveksten er for høy

Tolvmånedersvekst. Prosent



Kilder: Statistisk sentralbyrå

Denne uken fikk vi tall som viste at prisveksten tiltok i januar og var høyere enn vi hadde ventet. Vi vil sørge for at prisveksten kommer tilbake til 2 prosent.

Avslutning

La meg avslutte.

Det stormer i verden rundt oss.

Det stormer også i vannglasset her på Bankplassen. Finansministeren har bedt oss vurdere å fjerne tusenlappen. Formålet er å gjøre kriminell aktivitet vanskeligere. Enkelte tar til orde for å fjerne alle sedlene.

Men kontantene har ikke bare affeksjonsverdi. De bidrar til beredskap og er de eneste pengene alle i Norge har tilgang til. Pengesedlene våre er også et håndfast uttrykk for en institusjon som ikke kan tas for gitt: Et trygt pengevesen, der sentralbanken står bak og kan sørge for at pengene bevarer sin verdi over tid.

Om vi en dag skulle konkludere med at vi ikke trenger kontanter, vil Norges Bank uansett sørge for at økonomien har et nominelt anker. Det er ikke minst viktig i en tid hvor mye er i bevegelse. De siste årene har minnet oss på at utsiktene kan skifte brått. Og derfor gir vi ingen løfter om renten.

Takk for oppmerksomheten.